

nejo družbi jednako naklonjeni. Odbor vzame z veseljem na znanje, da je dobila družba od večjega števila odličnih slovenskih veljakov jako simpatične pismene pozdrave. Odbor sklene ostati pri dosedanjem običaji, da družba objavlja začetkom vsacega meseca izkaz o došlih doneskih zadnjega meseca; temu izkazu naj vselej sledi kratko poročilo o popolnoma razprodanih knjižicah in o stanju razprodajanja sploh. Pozive zaostalim poverjenikom treba nadaljevati. Doslej je bilo razposlanih 105 tacihi pozivov s 36 ugodnimi in 2 neugodnima odgovoroma. Poverjenike, ki v določenem jim ooroču niso poslali nobenega odgovora, bo odbor vnovič pozval. Razposlanih je bilo doslej 575 knjižic, izmed njih 491 krajcarskih in 84 desetkrajcarskih; popolnoma razprodanih 117, deloma razprodanih 64; v prometu še 458.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Začetek državnega zbora vršil se je brez pomenljivih vidnih dogodeb, toliko pa se čuje iz vseh krogov državnozborske večine, da si ta prizadeva nekatere razpokline, ki so nastale na železnem obodu večine, zaceliti in vse klube desnice ne samo ožje skleniti, temveč tudi jih združiti v složno delovanje za skupni program. — Prve tri javne seje zborove niso bile pomenljive, bolj pomenljivo je bilo posvetovanje v klubih in delovanje odsekov izrekoma onih za pogodbo z Ogersko. Edini vladni predlog za dodatni kredit 5·3 milijonov gold. za večje potrebščine državnih železnic v minulih 5 letih bila je pomenljiva prikazen, da gospodarstvo pri državnih železnicah do sedaj ni bilo dobro vrejeno. Vsled cesarske naredbe iz meseca junija t. l. odpraviti se ima ta napaka poglavitno s tem, da se mora v prihodnje vsaka večja potrebščina za državne železnice pri trgovinskem ministerstvu dovoliti še le po dogovoru s finančnim ministerstvom.

Pretekli in ta teden praznoval se je dvojnati praznik naše cesarske hiše, eden v ponedeljek god cesarjev, drugi pa v soboto, in to poroka nadvojvode Otona s saksonsko princesinjo Marijo Josipino. — Srbski kralj Milan se je s kopeli Gleichenberške domu gredé mudil več dni na Dunaji. — Včeraj bilo je skupno posvetovanje ogerskih in naših ministrov na Dunaji pod predsedstvom cesarjevem, v katerem se je sprejel proračun skupnih potrebščin za prihodnje leto. Bolj pomenljivo pa je, da je bilo včeraj in se danes nadaljuje posvetovanje zaradi onih predmetov pogodbe, zaradi katerih se obestranski vladi še niste dogovorili. Naša vlada se nadja, da se ji pri tej priliki zedinjenje posreči. — O tem, koliko časa ima trajati sedanje zborovanje in kaj se ima v tem času rešiti, se čuje: da se snidejo delegacije dne 4. novembra, do onega dne, da se sklene državni zbor, predmeti pa, kateri se imajo med tem rešiti, so: predlogi, o katerih se sedaj razpravlja, dalje začasni budget za prve tri mesece prihodnjega leta, postava o blagajnicah za obolele, volitve delegacij, volitve deputacije za dogovor, koliko ima vsaka državna polovica v prihodnjih desetih letih donašati za skupne državne potrebščine, in še nekaj manj pomenljivih, večinoma v odsekih uže rešenih predmetov. Mogoče, da pride v obravnavo tudi postava o ponovljenji carinske in trgovinske pogodbe z Ogersko.

Česka. — Z velikim zadostanjem pozdravila se je te dni sem došla ministerska naredba vodje pravosodnega ministerstva baron Pražak-a, po kateri se imajo tudi pri višji sodnji v Pragi one pravde, o katerih se je v nižjih instancah obravnavalo v češčini, pri višji sodnji pa nadaljevati v ravno tem jeziku. — S tem se ima prihraniti mnogo prav praznega

dela, privedenja v nemščino, in prevedenja nemških razsodb nazaj v češčino, ne da bi to prizadelo sodnji novih težav, ker je pri nji zmeraj dosti svetovalcev češčine popolnoma zmožnih. — Nemcem se ve to ni prav in včeraj so uže v zbornici vložili interpelacijo, v kateri javkajo proti novi naredbi ministra Pražaka.

Francoska. — Vojvoda Aumal-ski iz francoske odgnanih kraljevih princev eden, ki je bil predsednik tamošnje akademije znanosti, namenil je v svoji že sedaj razglašeni oporoki tej akademiji velikanski dar: grajščino z velikim posestvom, mnogimi umotvori in dragocenostimi, katere se skupno cenijo nad 30 milijonov frankov. To je iznenadilo in osupnilo celo najbolj zagrizene republikanske kroge, tako da si ne vedo kam s svojim nasprotstvom. Edino, kar ugovarjajo je, da ta velikodušnost vojvode nikakor ne more prikriti „umazanosti“ in „skoposti“ grofa Pariškega.

Dotični del oporoke razglasil se je do besede in kaže, da si vojvoda pridrži dosmrtni vžitek, da dovoljuje akademiji potem, ako treba odprodati gotove dele posestva, mnogo delov poslopij in zemljišč pa se ne sme ne predrugačiti, ne prodati in ne obremeniti. Dohodki, kolikor jih preostaja, imajo se obračati za pokojnine in podpore pisateljem in učenjakom. — V unanji politiki obrača se francoska zelo odločno proti Angleški. Čuje se, da se bo zahteval za prihodnjo spomlad kongres v Berlinu, pri katerem se bo Angleška pozvala, račun položiti o gospodarstvu v Egiptu in od tam umakniti svoje posadke.

Iz vojaških krogov se čuje, da se je za francosko vojno izrekoma topničarstvo vpeljalo prav novo iznajdeno streljivo, katero smodnik za mnogo prekosil in vsled katerega se francoska vojna nadeja v slučaju vojske odločne prednosti pred vsako drugo vojno sveta. — To bo pa velik strah za Bismarka!

Španjska. — V republikanskih pa deloma tudi v liberalnih krogih zelo vre zavolj obsodbe vodij zadnjega vojaškega upora, katere je vojna sodnija, kakor drugače ne more, obsodila k smerti. Deputacije prihajajo z mnogobrojnimi podpisi, to nedeljo se je tudi mnogo ljudstva zbralo na trgih madridskih in med njimi nosili so nekateri table z napisi: „Milost za obsojene!“ Kaj bo vlada storila še ni znano, to pa je gotovo, da uporov v španjski vojni ne bo konec, dokler upornikov ne bodo vzgledno kaznovali, ampak z napako prizanesljivostjo jim dajali tudi za prihodnje slučaje zagotovilo, da jih k večem za nekaj časa zapró in jih iz ječe reši potem ali pomiloščenje ali beg s pomočjo somišljencev. Tako je pobegnil iz zapore ravno sedaj vojvoda Sevilski, ki se je s kraljico razprl in komaj dospel na francoska tla, proglasil je manifest poln psovka na pokojnega kralja Alfonza in sedajno kraljico Kristino — prigovarja k razlašenju republike, kateri obeta svojo podporo.

Tak sad rodi tedaj vtikanje vojne v politiška vprašanja, in pa do slabosti segajoča prizanesljivost. Država brez zanesljive vojne nima obstanka, nikdar ne pride do miru in reda in druge države jo po pravici prištevajo — mrtvim. Prav k taki onemoglosti bi radi nekateri „Slovani“ obsodili našo Bolgarsko, še pred ko je prav za prav stopila v vrsto samostojnih držav evropskih.

Bolgarska. — Krog dogodeb v Sofiji in na Bolgarskem v obče vrti se sedaj vsa evropska politika, zato so tudi samo na sebi manj pomenljive dogodbe tamošnje velike važnosti. Nova prikazen je v politiki, da v času miru pride poslanec tuje države v deželo ter tam ne gledé na domačo vlado ukazuje, kakor to dela sedaj ruski general Kaulbarjs v Bolgarski. Ta razglasha v posebnem ukazu, katerega širi po deželi na lastne

roke. kaj vsega ne sme storiti in kaj mora storiti bolgarski narod in njegovo začasno ustavno vladarstvo.

Na to odgovorilo je vladarstvo, da sicer spoštuje voljo ruskega cara in da se hoče ozirati na njo, v kolikor zahteve niso proti postavami dežele, te pa morajo vladarstvu zmiraj ostati nedotakljive.

General Kaulbars pa je videti s tem odgovorom nezadovoljen, podal se je neki v Nemški in v avstrijski konzulat, da bi te dve državi podpirale tirjatve Ruske, toda konzula oba sta odbila podporo.

To pa je neki pogumnemu generalu, ako so najnovejša poročila istinita, postopati namenoma tako izzivljivo, da bi po kakoršnem razžaljenji njegove osebe Ruska dobila povod, za sesti Bolgarsko. Dva dni najska večerna lista s ponedeljka prinašata namreč poročila, da je bil to nedeljo krog opoldanske ure prirejen v Sofiji ljudski shod, pri katerem so prvi trije govorniki dokazovali težko stanje vladarstva, ki hvalevredno brani samostojnost Bolgarske in predlog, izreči vladi zaupanje, sprejel se je z glasno pohvalo. Potem nastopil je vrednik Rusom prijaznega Zankovega časnika ter je najprej napadal in izdajalca imenoval bivšega kneza Aleksandra, kar je v občinstvu zbudilo glasno nevoljo. Ko je pa govornik začel prav enako udrihati po sedanjem vladarstvu in hvaliti Rusko, nastala je nevolja tolika, da je ljudstvo šlo s pestmi in palicami po njem tako, da je on in nekateri pristaši njegovi, ki so ga hoteli braniti deloma ranjeni le s silo pod vodstvom policije, ušlo razburjenemu ljudstvu.

Dalje poroča „N. W. Tagblatt“, da se je potem general Kaulbars sam pripeljal v spremstvu ruskega konzula k ljudskemu shodu, da je tam nastopil oder za govornike in nevoljnemu ljudstvu začel razkladati ruske tirjatve ter jih javno priporočati ljudstvu, to pa je deloma ugovarjalo, deloma molčé ga poslušalo, ko je koncem govora stopil kraj odra in glasno vprašal zbrano ljudstvo: hočete spolniti voljo carovo? odgovorite mi! in vpilo je ljudstvo soglasno: Ne, nočemo! — Potem se je Kaulbars s konzulom zopet odpeljal stran ter šel v nemški in avstrijski konzulat.

Vsi včerajšnji časniki potrjujejo to čudno in skoraj težko verjetno dogodbo samo z nekoliko razločkom gledé nadrobnosti: Po teh poročilih govoril je general Kaulbars z odra na javnem trgu o tirjativah carovih očitno hoteč drugi odgovor, kakor mu ga je dala vlada. Omenjal je najprej, car želi, da se odpravi zasedni stan, množica pa mu je takoj vmes odgovorila: saj je uže odpravljen! dalje: ako se to zgodi, bo Bolgarom mogoče v enem ali dveh mesecih prosto voliti svoje poslance, in zopet je množica vmes segla z glasnimi klici: ne v dveh mesecih, ampak v osmih dneh! Dalje nastal je pravcati dvogovor med generalom in množico:

General: Oni, ki me nočejo poslušati, naj gredo v stran!

Množica: Hočemo Vas poslušati.

General: Car je mnenja, da ni umestno v tako kratkem času stopiti v volitvam.

Množica: Ravno nasprotno!

General: Car zahteva, da se častniki denejo v prostost.

Množica: Ne, kaznovati se morajo!

General: Odgovornost zadela bo one, ki vas silijo na to pot.

Potem se je Kaulbars podal z odra in odpeljal.

Potem nastopi oder zopet poslanec Vulčev ter reče: Sami ste čuli, kaj Ruska hoče. Naj se zgodi kar

koli. mi bomo naše življenje žrtvali za ohranjenje neodvisnosti in prostosti.

Potem zapustila je množica zbirališče ter se podala k stanovanju ministerskega predsednika Radoslavov-a, ki je ravno hotel oditi. Ko je zaslišal sklepe ljudskega shoda, reče: Hvala vam za zaupanje. Bodite prepričani, da vlada stori potrebno, da se reši sedanjih težav. Ko potem množica zakliče: „pojdimo do ruskega konzulata in Cankovega“, reče minister: „Ugibajmo se izjav, katere bi nam in naši stvari mogle škodovati!“

Potem pa se je množica razšla — akoravno zelo razburjena.

V ponedeljek je Kaulbars prišel v nemški in avstrijski konzulat z naznanilom, da se je v nedeljo dopoldne vdeležil ljudskega shoda, ter je izrekel namen, potovati po Bolgarski.

Uradni krogi sodijo, da bi to potovanje znalo postati nevarno, ker se duhovi razburijo, in bi morebiti še celo oseba generalova ne bila varna pred hudovoljno izjavo. Tudi so diplomatski krogi sploh osupnjeni, da general to pot nastopi.

Ruski konzulat podal je vladi ugovor zaradi vsebe ki je bila v nedeljo dopoldne ranjena.

Vse to so resne dogodbe, iz katerih bi bilo sklepati, da Ruska prav namenoma izzivlja Bolgare po svojem odličnem zastopniku, da bi potem dobila pretezo, za sesti Bolgarsko. — Najnoveji pa nikakor še potrjen telegram v nasprotji s tem menenjem naznanja, da bi bil nenadoma nastal v Petrogradu popolni prevrat Ruske politike.

Besede poročevalca te novice kažejo, da je nekaj čul zvoniti, to da še ne ve, kako in kaj.

Nemška. V časnikih odobrava se sploh izjava ogerskega ministra Tisze o avstrijski unajni politiki, samo glede pomena avstrijsko-nemške zveze omejava se pomen njeni v tem smislu, da enako, kakor se Avstrijski ni bilo treba utikati se v Nemške kolonialne borbe, bi se tudi Nemški ne bilo treba vtikati, ako bi Avstrijska prišla v nasprotje z drugo državo zaradi njenih zunaj države ležečih pravic.

Litnica vredništva. Gospod V. R. na S.: Za danes zbog premnožega gradiva nemogoče, pač pa prihodnjič.

Žitna cena

v Ljubljani 2. oktobra 1886.

Hektoliter: pšenice domače 6 gold. 50 kr. — banaške 7 gold. 67 kr. — turšice 4 gold. 71 kr. — soršice 6 gold. 80 kr. — rži 4 gold. 22 kr. — ječmena 4 gold. 6 kr. — prosa 4 gold. 71 kr. — ajde 4 gold. 22 kr. — ovsa 2 gold. 76 kr. — Krompir 2 gold. 50 kr. 100 kilogramov.

V Kranji 4. oktobra.

Hektoliter: Pšenica 6 gld. 18 kr. — Rž 5 gold. 52 kr. — Oves 2 gold. 92 kr. — Turšica 5 gold. 69 kr. — Ječmen 4 gld. 80 kr. — Ajda 4 gld. 55 kr. — Slama 100 kilogr. 1 gld. 80 kr. — Seno 2 gld. 10 kr. — Špeh 1 kilogr. 60 kr.